

Järvenpään Eläkeläisneuvoston lausunto 03.08.2023

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Hyvinvointialueohjelman 2024–2025 luonnokseen

Kuntarajat ovat menettäneet suurelta osaltaan merkitystään sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta. Muutoksen käytännön merkittävyyden tiedostaminen palveluja käyttäjien osalta voi olla hidasta. Kun läheltä nyt löytyvä palvelu mahdollisesti siirtyy kauemmas, muutos koetaan heikennyksenä.

Fyysiset, digitaaliset ja liikkuvat palvelut ovat olleet jo useamman vuoden keusoten agendalla tulevaisuuden kehittämisessä, nyt tulisi ehdottomasti aloittaa todellinen valmistelu ja eteenpäin siirtyminen, suunnitelmista toteuttamisvaiheeseen. Alueemme monimuotoisuus vaatii näitä tulevaisuuden palveluita, ja meidän tulee varmistaa, että lähipalvelut säilyvät ilman katkoksia asukkaille riippumatta siitä missä he asuvat.

Digitaalisten palvelujen lisääminen vastaa ikääntyneiden palvelutarpeeseen vain osalle, näiden kehittämisessä on otettava myös omaiset mukaan kehitystyöhön. Asiakkaan mahdollisuus kohdata ihminen palvelua tarjoamassa on ikäihmisille tärkeää. Se on pyrittävä mahdollistamaan, kustannusta säästävän keskittämisen ohella. Palveluja on mahdollisuuksien mukaan tarjottava säännöllisesti haja-asutusalueille käyttäen tarvittaessa yksityissektorin palveluja.

Ikääntyvän väestön määrän kasva ja siitä seuraava palvelutarpeen kasvu suhteessa muuhun väestöön on otettu selkeästi huomioon. Ennaltaehkäisy ikäihmisten hoidossa ja hoivassa on erityisen tärkeää, palveluiden tulee olla reaktiivisia, että ei aiheuteta asiakasjonoissa turhaa jonotusta ja näin lisätä erikoissairaanhoidollista kuormitusta. Palvelutarjonnan kasvun rahoittaminen on ongelma. Nykyisellään rahoituksesta hyvinvointialueen tulisi kyetä vastaamaan 20 prosentin osuudella kustannuksista itse.

On selvää, että hyvinvointisuunnitelman tulee nojata tiedossa oleviin rahoituspäätöksiin. Erityisen tärkeää on, että kunnat omalta osaltaan kantavat vastuunsa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edellytyksistä niiden palvelujen osalta, jotka niille hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä jäivät. Ennaltaehkäisy on tärkeä asia ja kuuluu myös kunnille. Keusoten ja kuntien yhteistyöorganisaatiossa ei ole kuntien vanhusneuvostojen osallisuutta?

Tärkeää on myös saumaton yhteistyö hyvinvointiin vaikuttavien palveluja tarjoavien kolmannen sektorin, seurakuntien yms. toimijoiden kanssa. Erityisen tärkeää on löytää piilevä palveluntarve ja siinä edellä mainitut yhteisöt voivat olla merkittävä apu. Myös näiden yhdistysten ja järjestöjen yhteistyön mahdollistajana ja toistensa löytäminen on tärkeää, tätä verkostotyötä onkin keusotessa jo aloitettu tekemään ja myös kunnat tarvitaan tähän vahvasti mukaan, mahdollistamaan tämä toiminta.

Ikääntyminen on yksilöllistä ja sen sosiaali- ja terveydenhoidolle aiheuttama palveluntarve samoin. Erityisen tärkeää, että tarjolla olevista palveluista tiedotetaan mahdollisimman monikanavaisesti saavutettavuuden aikaansaamiseksi. Tiedotuksessa maahanmuuttajat ovat oma erityisryhmänsä. Tiedottamista tulee lisätä ja sitä tulee kehittää jatkuvasti, nyt ottaen huomioon tämän sote uudistuksen tiedotuksen tulee olla jatkuvaa ja helposti saatavilla.

Ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen vastaamiseksi esitetään palvelurakenteen uudistamista. Ohjelmaluonnoksen mukaan Ikääntyneiden palvelurakennetta uudistettaessa toteutetaan merkittävä muutos ympärivuorokautisesta palveluasumisesta yhteisölliseen asumiseen. Ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja on tarkoitus vähentää ja lisätä yhteisöllisen palveluasumisen paikkoja merkittävästi. Muutoksella oletetaan saavutettavan merkittävä säästö.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen piirissä ovat voimakkaasti edustettuna vakavasti muistisairaat ikäihmiset. Mainitun ryhmän koko tuskin vähenee pikemminkin päinvastoin. Tämän ryhmän siirtäminen yhteisölliseen palveluasumiseen tuntuu pulmalliselta ja vaatii syvempää harkintaa.

Omaishoidon tunnetuksi tekeminen on tärkeää ajatellen tulevaisuudessa ja yhtenä tapana mahdollistaa ikäihmisen asuminen kotonaan mahdollisimman pitkään. Mitä nopeammin kotiin saadaan varhaista tukea, sekä omaishoitajalle tukea ja tietoa oikea aikaisista palveluista, oikeaan aikaan monikanavaisesti jo ennalta avoimuutta, sekä infoa tästä kotona tapahtuvasta omaishoivasta ja sen tuista. Omaishoitajien hyvinvointia tulee myös tukea ja järjestää heille määräaikaista terveystarkastuksia, joissa heidän kuormitustansa, jaksamista ja terveydentilaa seurataan, sekä kuntouttavaa toimintaa. Digi- teknologian ohella työntekijöillä pitää olla ajankohtainen tieto apuvälineiden kotiin saamiseksi sekä niiden käytön opastukseen omaishoitajalle.

Järvenpään Eläkeläisneuvosto

03.08.2023 Järvenpää

Liisa Majanen

Liisa Majanen Puheenjohtaja

Lars- Erik Wilskman

Lars-Erik Wilskman Varapuheenjohtaja